

Kerngegevens Nederland – 1
Renten en geldwezen – 3

Externe verslaggeving – 4
Financiële kengetallen – 5
Bedrijf en beroep – 6

Kredieten/financiering – 7
Subsidies – 8

Zorgverzekering en zorgtoeslag – 20
Sociale zekerheid voor ondernemers – 21
Wet op het kindgebonden budget (WKB) – 22
Wet kinderopvang (Wko) – 23
Kinderbijslag (AKW) – 24
Studiefinanciering – 25
Minimumlonen – 26

Fiscale regelingen voor ondernemers – 30
Tarieven belastingen en premies – 31

Indexcijfers – 40
Diversen – 41

Financieel Memo

2018

Onder redactie van

Eikelboom & De Bondt

Fiscaal Financieel Adviseurs BV

Deventer – 2018

Omslagontwerp: Bottenheft Marijenkampen – Arnhem
Ontwerp binnenwerk: Bert Arts

ISBN 978 94 6276 2572

© Vakmedianet, 2018

Alle rechten in deze uitgave zijn voorbehouden aan Vakmedianet. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16h t/m 16m Auteurswet jo. Besluit van 27 november 2002, Stb. 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB).

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever(s) geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor gevolgen hiervan.

VOORWOORD

Voor u ligt de 42e jaargang van Financieel Memo, editie 2018. Financieel Memo is de handzame informatiebron voor een veelheid aan financiële gegevens. Voor de financiële professional is het Financieel Memo het ideale hulpmiddel voor het snel vinden van feiten en cijfers uit de dagelijkse praktijk. Een groot aantal onderwerpen komt aan bod, zoals macro-economische kerngegevens van Nederland, overheidsfinanciën, renten, geldwezen, hypotheeknormen, externe financiële verslaggeving, financiële kengetallen, tarieven bedrijfs- en beroepsleven, kredieten en subsidies, zorgverzekering en zorgtoeslag, sociale zekerheid voor ondernemers, inkomensafhankelijke regelingen zoals het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag, studiefinanciering, minimumloon, fiscale regelingen voor ondernemers, tarieven belastingen en premies en indexcijfers prijzen en lonen.

Financieel Memo is bestemd voor hen die de behandelde materie in voldoende mate beheersen om de gegeven feitelijkheden in het juiste verband te kunnen beoordelen en toe te kunnen passen. Toelichtende beschrijvingen zijn tot een minimum beperkt. De opzet van Financieel Memo leidt ertoe dat het noodzakelijk blijft de wettelijke en andere bronnen te raadplegen. Om dit bronnenonderzoek te vergemakkelijken, wordt regelmatig verwezen naar wetteksten en uitvoeringsvoorschriften.

Financieel Memo heeft als doel u op een prettige en efficiënte wijze van de belangrijkste feiten en cijfers op uw vakgebied te voorzien. Uw reacties op deze uitgave en suggesties die kunnen leiden tot verbetering daarvan ontvangen wij graag op het hierna vermelde redactieadres.

*januari 2018
de redactie*

uitgever & redactieadres
Vakmedianet
Binnensingel 3
7411 PL Deventer
e-mail: klantenservice@vakmedianet.nl

INHOUD

Lijst van afkortingen / 15

1. **Kerngegevens Nederland / 19**
 - 1.1 Economische kerngegevens voor Nederland / 19
 - 1.2 Kerngegevens rijksoverheid / 20
 - 1.2.1 Miljoenennota / 20
 - 1.2.2 Rijksbegroting / 20
 - 1.2.3 Budgettaire kerngegevens / 21
 - 1.2.4 Belasting- en premieontvangsten / 25
2. **Gereserveerd / 26**
3. **Renten en geldwezen / 27**
 - 3.1 Officiële rentetarieven Europese Centrale Bank / 27
 - 3.2 Wettelijke rente / 28
 - 3.3 Belastingrente, heffingsrente en invorderingsrente / 29
 - 3.4 WSF-rente / 30
 - 3.5 Geld- en kapitaalmarkt / 30
 - 3.6 Marktrente/U-rendement / 34
 - 3.7 Rentetafels / 35
 - 3.8 Hypotheekvormen / 40
 - 3.8.1 Lineaire hypotheek / 40
 - 3.8.2 Annuïteitenhypotheek met gelijkblijvende annuïteiten / 41
 - 3.8.3 Annuïteitenhypotheek met groei-annuïteiten / 41
 - 3.8.4 Levenhypotheek (hypotheek met gemengde verzekering) / 41
 - 3.8.5 Spaarhypotheek / 42
 - 3.8.6 Aflossingsvrije hypotheek / 43
 - 3.8.7 Beleggingshypotheek / 43
 - 3.9 Hypothecair krediet / 43
 - 3.9.1 Beoordelingscriteria / 43
 - 3.9.2 Inkomenscriteria / 44
 - 3.9.3 Maximaal hypothecair krediet in verhouding tot waarde van woning / 65
 - 3.10 Omrekeningskoersen / 65
4. **Externe verslaggeving / 69**
 - 4.1 Algemene voorschriften / 69
 - 4.1.1 Verslaggeving / 69
 - 4.1.2 Toepassingsgebied Titel 9 Boek 2 BW / 69
 - 4.1.3 Opmaken/vaststellen jaarrekening / 70

4.1.4	Openbaarmaking / 71
4.1.5	Deskundigenonderzoek / 72
4.1.6	Geen Titel 9 Boek 2 BW ondernemingen / 73
4.1.7	Vrijstelling van inrichtingseisen / 74
4.1.8	Aansprakelijkheid/jaarrekeningprocedure / 74
4.2	Jaarrekening / 75
4.2.1	Algemene bepalingen / 75
4.2.1.1	Inzichtsvereiste / 75
4.2.1.2	Normen en standaarden / 75
4.2.1.3	Verbonden maatschappijen / 76
4.2.1.4	Niet vermelden van posten/mededelingen / 77
4.2.1.5	Taal/geldeenheid / 77
4.2.1.6	Samenvoeging/ontleding/rangschikking gegevens / 78
4.2.2	Balans / 78
4.2.2.1	Hoofdingeling / 78
4.2.2.2	Immateriële vaste activa / 79
4.2.2.3	Materiële vaste activa / 80
4.2.2.4	Financiële vaste activa / 81
4.2.2.5	Voorraden / 81
4.2.2.6	Vorderingen / 82
4.2.2.7	Effecten / 82
4.2.2.8	Liquide middelen / 83
4.2.2.9	Eigen vermogen / 83
4.2.2.10	Voorzieningen / 84
4.2.2.11	Schulden / 84
4.2.3	Winst- en verliesrekening / 85
4.2.3.1	Hoofdingeling / 85
4.2.3.2	Baten/lasten uit gewone bedrijfsuitoefening / 86
4.2.3.3	Omzet / 87
4.2.3.4	Buitengewone baten/lasten (t/m 31-10-2015) / 87
4.2.4	Waardering / 87
4.2.4.1	Waarderingsgrondslagen van vermogen en grondslagen resultaatbepaling / 87
4.2.4.2	Beginselen / 88
4.2.4.3	Waardering vaste activa / 89
4.2.4.4	Waardering vlottende activa / 90
4.2.4.5	Besluit actuele waarde / 91
4.2.4.6	Herwaarderingsreserve / 94
4.2.4.7	Voorzieningen / 94
4.2.5	Toelichting balans/winst- en verliesrekening / 95
4.2.5.1	Inhoud / 95
4.2.5.2	Eigen vermogen / 95
4.2.5.3	Aandelen / 95
4.2.5.4	Vermelding kapitaalbelangen / 96
4.2.5.5	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum (vanaf 1-11-2015) / 96
4.2.5.6	Langlopende financiële verplichtingen / 96
4.2.5.7	Financiële instrumenten / 97

Inhoud

4.2.5.8	Overige gegevens / 97
4.3	Bestuursverslag (t/m 31-10-2015: jaarverslag) / 99
4.3.1	Algemeen / 99
4.3.2	Inrichtingseisen / 99
4.4	Overige gegevens / 102
4.5	Jaarrapport micro/kleine/middelgrote ondernemingen / 103
4.5.1	Algemeen / 103
4.5.2	Micro ondernemingen (vanaf 1-11-2015) / 104
4.5.3	Kleine ondernemingen / 105
4.5.4	Middelgrote ondernemingen / 108
4.6	Geconsolideerde jaarrekening / 110
4.7	Modellen jaarrekening / 111
4.7.1	Algemeen / 111
4.7.2	Model A – balans / 114
4.7.3	Model B – balans / 116
4.7.4	Model C – balans / 117
4.7.5	Model D – balans / 118
4.7.6	Model E – winst- en verliesrekening / 118
4.7.7	Model F – winst- en verliesrekening / 119
4.7.8	Model I – winst- en verliesrekening / 119
4.7.9	Model J – winst- en verliesrekening / 120
4.8	Kasstroomoverzicht (cash flow) / 120
4.8.1	Kasstroomoverzicht directe methode / 121
4.8.2	Kasstroomoverzicht indirecte methode / 121
4.9	Meldingsplicht bestuurders / 122
4.10	Bestuurdersaansprakelijkheid / 123
4.11	Uitkeringstoets dividenduitkering door BV / 124
5.	Financiële kengetallen / 127
5.1	Liquiditeitskengetallen / 127
5.1.1	Balansliquiditeitsratio's / 127
5.1.2	Omlooptfrequentieratio's / 128
5.1.3	Cash flow-ratio's / 129
5.2	Solvabiliteitskengetallen / 130
5.3	Winstkengetallen / 131
5.4	Beurskengetallen / 132
5.5	Diversen / 133
5.6	Begrippen / 134
6.	Bedrijf en beroep / 135
6.1	Tarieven Kamer van Koophandel / 135
6.2	Notaristarief familiepraktijk / 140
6.3	Reprorecht bedrijfsleven / 141
6.4	Tarieven Buma / 141
6.4.1	Algemeen tarief / 142
6.4.2	Mechanische achtergrondmuziek / 144
6.4.3	Horeca / 145
6.4.4	Welzijn / 147

6.4.5	Onderwijs en kinderopvang / 149
6.4.6	Fitnesscentra / 150
6.4.7	Amateurvereniging / 151
6.4.8	Kerkelijke groepering / 151
6.4.9	Internet / 152
6.5	Tarieven Sena / 152
6.5.1	Bedrijfsleven / 153
6.5.2	Horeca / 156
6.5.3	Verkoopruimte, parkeergarage, winkelcentra e.d. / 157
6.5.4	Vermaak, ontspanning en cultuur / 158
6.5.5	Onderwijs en kinderopvang / 161
6.5.6	Sport / 163
6.5.7	Gezondheidszorg / 164
6.5.8	Internet / 164
6.6	Tarieven Videma / 165
6.6.1	Algemeen tarief / 165
6.6.2	Brancheregeling bedrijfsleven / 167
6.6.3	Brancheregeling horeca / 171
6.6.4	Brancheregeling sport / 173
6.6.5	Brancheregeling onderwijs / 174
6.6.6	Brancheregeling verkoopruimtes / 174
6.6.7	Brancheregeling zorg en welzijn / 175
6.7	Tarieven FilmService / 176
6.7.1	Tarief standaardlicentie / 177
6.7.2	Tarief pluslicentie / 179
6.7.3	Brancheregelingen / 179
7.	Kredieten/financiering / 183
7.1	Grondslagen krediet- en financieringsregelingen / 183
7.2	Borgstelling MKB-kredieten / 183
7.3	Groefaciliteit / 185
7.4	Garantie ondernemingsfinanciering (GO)/bankgaranties / 186
7.5	Garantie ondernemingsfinanciering energietransitie financieringsfaciliteit (GO EFFF) / 187
7.6	Innovatiekredieten / 189
7.7	Seed capital technostarters / 190
7.8	Vroegefasefinanciering en haalbaarheidsstudie / 195
7.9	Microkrediet en MKB-krediet / 198
7.10	Exportkredietverzekering / 199
7.11	Starterskrediet UWV / 200
7.12	Crowdfunding / 200
8.	Subsidies / 203
8.1	Grondslagen subsidieregelingen / 203
8.2	Innovatiesubsidies / 203
8.2.1	MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT) / 203
8.2.2	Innovatieprestatiecontracten (IPC) / 207
8.2.3	Smart Industry fieldlabs / 209

Inhoud

8.2.4	Eurostars / 211
8.2.5	Internationaal innoveren / 212
8.3	Energiesubsidies / 214
8.4	Scholingssubsidie / 215
8.4.1	Praktijkleren / 215
8.5	Werkgelegenheidssubsidies / 218
8.5.1	Subsidie voor meerkosten van werknemer met structurele functionele beperking / 218
9-19.	Gereserveerd / 220
20.	Zorgverzekering en zorgtoeslag / 221
20.1	Zorgverzekeringswet (Zvw) / 221
20.2	Wet op de zorgtoeslag (Wzt) / 222
21.	Sociale zekerheid voor ondernemers / 225
21.1	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) / 225
21.2	Inkomensvoorziening IOAZ / 225
21.3	Bijstandverlening aan zelfstandigen (BBZ 2004) / 226
22.	Wet op het kindgebonden budget (WKB) / 229
22.1	Kindgebonden budget / 229
23.	Wet kinderopvang (Wko) / 233
23.1	Kinderopvangtoeslag / 233
24.	Kinderbijslag (AKW) / 243
24.1	Uitkeringsbedragen per kwartaal / 243
24.2	Onderhoudsvoorwaarden / 244
25.	Studiefinanciering / 247
25.1	Normbedragen WSF / 247
26.	Minimumlonen / 255
26.1	Wettelijk minimumloon / 255
27-29.	Gereserveerd / 258
30.	Fiscale regelingen voor ondernemers / 259
30.1	Investeringsaftrek / 259
30.1.1	Algemeen / 259
30.1.2	Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek / 259
30.1.3	Energie-investeringsaftrek / 260
30.1.4	Milieu-investeringsaftrek / 262
30.1.5	Uitgesloten bedrijfsmiddelen investeringsaftrek / 264
30.1.6	Desinvesteringsbijtelling / 265

30.2	Aanvullende aftrek speur- en ontwikkelingswerk (RDA) (t/m 2015) / 265
30.3	Staking/doorschuiving/geruisloze omzetting / 268
30.3.1	Staking/doorschuiving / 268
30.3.2	Geruisloze omzetting in NV/BV / 270
30.4	Willekeurige afschrijving / 270
30.4.1	Milieu-investeringen (VAMIL) / 271
30.4.2	Investeringen door startende ondernemers / 272
30.4.3	Zeeschepen / 272
30.5	Urencriterium/verlaagd urencriterium / 273
30.6	Ondernemersaftrek / 273
30.6.1	Zelfstandigenaftrek/startersaftrek / 274
30.6.2	S&O-aftrek/starters-S&O-aftrek / 274
30.6.3	Meewerkaftrek / 275
30.6.4	Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid / 276
30.6.5	Stakingsaftrek / 276
30.7	MKB-winstvrijstelling / 276
30.8	Fiscale oudedagsreserve / 277
30.9	Uitgaven voor inkomensvoorzieningen / 279
30.10	Middeling / 285
30.11	Aanmerkelijk belang / 287
30.12	Loonkostenfaciliteiten / 288
30.12.1	Afdrachtvermindering zeevaart / 288
30.12.2	Afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk / 289
31.	Tarieven belastingen en premies / 295
31.1	Inkomstenbelasting / 295
31.1.1	Heffing inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen / 295
31.1.2	Verzamelinkomen / 296
31.1.3	Tarief Tabellen / 297
31.1.4	Heffingskorting / 304
31.2	Loonbelasting / 308
31.2.1	Gebruikelijk en fictief loon a.b.-houder / 308
31.2.2	Auto van de zaak / 308
31.2.3	Eindheffing / 310
31.3	Vennootschapsbelasting / 312
31.4	Dividendbelasting / 312
31.5	Omzetbelasting / 313
31.5.1	Percentages / 313
31.5.2	Kleine-ondernemersregeling / 314
31.5.3	Factuurgegevens / 314
31.6	Belasting van personenauto's en motorrijwielen / 316
31.7	Belasting zware motorrijtuigen / 322
31.8	Belastingen van rechtsverkeer / 322
31.9	Verhuurderheffing / 323
31.10	Premie volksverzekeringen / 323
32-39.	Gereserveerd / 324

Inhoud

40.	Indexcijfers / 325
40.1	CPI-alle huishoudens / 325
40.2	CPI-werknemersgezinnen met laag inkomen / 334
40.3	CPI-werknemersgezinnen met hoog inkomen / 337
40.4	Indexcijfers CAO-lonen / 340
40.4.1	CAO-lonen per uur (maandcijfers) / 340
40.4.2	CAO-lonen per maand (maandcijfers) / 346
40.4.3	CAO-lonen per uur/maand (jaarcijfers) / 352
40.5	Indexcijfers alimentatie / 354
40.6	Jaarlijkse huurverhogingen / 354
41.	Diversen / 357
41.1	Werkdagenoverzicht / 357
41.2	Onderwijsvakanties / 358
41.3	Websites instanties / 359
41.4	Stijging AOW-leeftijd / 360
41.5	Transitievergoeding / 360
	Alfabetisch register / 361